

Lauksaimnieki uzskata, ka darbaspēka krīze jārisina ar viesstrādniekiem

Neskatoties uz lauksaimniecības organizāciju pūlēm veicināt vietējo iedzīvotāju interesi par darba iespējām laukos, interese par sezonas darbiem nav pietiekama, lai auglīkopji un dārzenkopji tuvojošos sezonu sagaidītu bez raizēm. Faktiskā pieredze rāda, ka atrisināt problēmu ar vietējā darbaspēka palīdzību nav reāli. Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome, Zemnieku saime un Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija nosūtīja vēstuli valsts institūcijām, aicinot pieņemt lēmumus, kas mazinātu lauksaimniecības darbaspēka krīzi, lai lauksaimnieki spētu nodrošināt vietējo tirgu ar pašu audzētiem augļiem un dārzeniņiem.

Vēstulē uzsverts, ka ražas novākšanas sezona strauji tuvojas, bet par ievietotajiem darba piedāvājumiem sludinājumiem interese

ir minimāla, neskatoties uz norādīto bruto mēnešalgu 900 eiro.

Lauku atbalsta dienesta koordinētā programma «Sezonas laukstrādnieki» vērtējama kā kvalitatīvi funkcionējoša – izdevusies, tā būtu jāievieš kā pastāvīga. Tomēr ņemot vērā iepriekšējos darba gadus novēroto tendenci Latvijas darba tirgū, ir ļoti apšaubāms, ka šī brīža ārkārtas situācija valstī mudinās cilvēkus strādāt fizisku darbu, ja var saņemt pabalstus no valsts. Piemēram, 2019. gadā kāda 65 ha liela melleņu audzētava Jelgavas novadā, saimniecība ar nodrošinātiem labiem sadzīves apstākļiem, gribēja pieņemt darbā 120 vietējos cilvēkus, taču izdevās nokomplektēt vien ap 50 darbiniekus. Pagājušajā gadā darbaspēka trūkuma dēļ aizgāja bojā 40 % ražas, kas ir aptuveni 200 tūkstoši eiro neiegūto ieņēmumu.

Lauksaimniekus ļoti sarūgtina pesimistiskā perspektīva, kad Latvijā izaudzētā raža paliktu uz lauka un tajā pašā laikā mūsu patērētāji pirktu Polijā un citās valstīs izaudzētās ogas, augļus un dārzenus.

Citu valstu pieredze liecina, ka, pamatojoties uz īpašiem striktiem nosacījumiem, tiek atļauta viesstrādnieku ieviešana ārkārtas situācijas apstākļos. Vācijā, piemēram, aprīlī un maijā bija nepieciešami pat 120 000 viesstrādnieku. Šobrīd tas tiek risināts gan ar vietējo citās nozarēs atbrīvoto darba spēku (aptuveni 20 000), gan ar neaizbraukušajiem viesstrādniekiem (aptuveni 20 000), gan jaunām un īpašām viesstrādnieku ieviešanas atļaujām (līdz 80 000).

Latvijā 2018. gadā bija izsniegtas aptuveni 9000 darba atļaujas trešo valstu pilsoņiem, kas bija par aptuveni 700 darba atļaujām vairāk nekā 2017. gadā kopā un

veidoja 0,9 % no nodarbinātajiem. Vairāk nekā puse no darba atļaujām bija izsniegtas Ukrainas valstspiederīgajiem (aptuveni 5000 darba atļaujas).

Ražas novākšanas sezonā Latvijā no jūnija līdz oktobra beigām auglīkopības un dārzenkopības nozarē ir nepieciešami aptuveni 1000 darbinieki. Neviename vietējam darba meklētājam darbs netiek atteikts, bet viesstrādnieki ir garantija, ka šis strādnieku skaits būs.

Izvērtējot pandēmijas ietekmē pieņemto ierobežojumu ieviešanu, lauksaimnieku organizācijas lūdz: iespēju ievest Latvijā viesstrādniekus un nodarbināt tos lauksaimniecības nozarē; atbildīgās institūcijas aktīvāk iesaistīties robežu šķērsošanas jautājumu risināšanā; viesstrādniekiem atļaut uzsākt darbu uzreiz, ja nav novērotas elpceļu inficēšanās pazīmes un ir apliecinājums, ka nav saslimstība ar Covid-19. ▣

Īstermiņa aizdevumi no vienotā platības maksājuma avansa – jau par 913 tūkstošiem eiro

Lai mazinātu Covid-19 izplatības negatīvo ietekmi, kas skārusi arī lauksaimniekus, īstermiņa bezprocentu aizdevumam no vienotā platības maksājuma avansa Lauku atbalsta dienestā (LAD) ir saņemti 78 lauksaimnieku iesniegumi par kopējo summu 913 tūkstoši eiro.

Šis īstermiņa aizdevums nav papildu atbalsts, bet gan lauksaimnieka gadskārtējais vienotais platības maksājums, ko īstermiņa un bezprocentu aizdevuma veidā ir iespējams saņemt agrāk par 16. oktobri. Aizdevuma atmaksa nebūs jāveic, jo LAD to ieturēs no vienotā platības maksājuma summām.

LAD direktors Ģirts Krūmiņš atzīst: «Zemkopības ministrijas lēmums dot iespēju lauksaimniekiem saņemt īstermiņa aizdevumu, ko pēc tam atņēma no vienotā platības maksājuma summām rudenī, ir ļoti laba iespēja risināt finanšu plūsmas problēmas, ar ko pašlaik nākas saskarties mūsu

klientiem. Zinot, ka lauksaimnieku interese būs liela, mēs dienestā nekavējoties veicām izmaiņas sistēmā, lai pēc iespējas ātrāk varētu sākt veikt maksājumus. Tas veiksmīgi izdevies, un jau pirmajā dienā saņēmām lielu skaitu pieteikumu. Patlaban ir svarīgi palīdzēt dienesta klientiem un darīt to pēc iespējas ātrāk, lai viņiem būtu iespējams sekmīgi saimniekot. Dienests dara visu, lai tas izdotos.»

Īstermiņa aizdevumu aprēķina no vienotā platības maksājuma avansa, ņemot vērā, ka:

- īstermiņa aizdevuma minimālā summa ir 700 eiro;
- atbalsta likme ir noteikta 40 eiro par vienotajam platības maksājumam pieteikto hektāru;
- saskaņotā valsts atbalsta īstermiņa aizdevuma maksimālā summa ir 100 000 eiro.

Lauksaimnieki aicināti izmantot iespēju saņemt īstermiņa bezprocentu aizdevumu, kuram pieteikties LAD var līdz 2020. gada 15. augustam, informē sabiedrisko attiecību speciāliste Rūta Rudzīte. ▣

«Pļaušanas serviss 2020» ziņo – lopbarības gatavošana kavējas

Ilustratīvs foto

Ņemot vērā sauso pavasari un pēdējo nedēļu vēso laiku, skābbarības gatavošana valstī aizkavējusies, tomēr zemnieki pamazām plāno sākt gatavošanu, jo stiebrzāles visos novados ir gatavas, tauriņzieži aktīvi turpina augt. Pēc pēdējiem nokrišņiem, kas šķērsoja visu Latviju, zāle strauji sāks nobriest.

Patlaban stiebrzāles sasniegušas stiebrošanas, cerošanas stadiju visā Latvijā, un ir jādama par stiebrzāļu gatavošanu skābbarībai. Ražas no hektāra nav lielas: Zemgalē stiebrzālēm iespējamas vidēji 17 tonnas, Latgalē – 11 tonnas, Kurzemē – 5 tonnas, Vidzemē – 9,5 tonnas. Zemgalē stiebrzālēm koproteīns maija vidū bija 14,75.

Tauriņzieži, lucerna un āboliņš vēl cero, audzē masu. Potenciāli vislielāko ražu pirmajā plūvmā iegūs no lucernas, jo tā Zemgalē ir sasniegusi vidējo ražību 13,2 t no ha, Latgalē – 7,1 tonna, Kurzemē – 6,8 tonnas, Vidzemē – 10,8 tonnas. Kopumā lucerna sauso pavasari izdzīvojuši visveiksmīgāk.

Āboliņam vēl ir jāaug, tagad visos Latvijas novados āboliņš cero, vēl jāpagaida skābbarības gatavošana no āboliņa zālājiem. Pārsvārā āboliņu sēj kopā ar stiebrzālēm. Ražība maija otrajā dekādē Zemgalē ir 8,6 t no ha, Latgalē – 9,2 t no ha, Vidzemē – 10,5 t no ha, Kurzemē – 10,3 t no ha, informē Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Lopkopības nodaļa. ▣

VAAD speciālisti skaidro

Laputis metas augļu kokos un ogu krūmos. Kā cīnīties?

Ierobežot laputis ir ļoti ilgstošs un sarežģīts process to straujās attīstības dēļ. Ja augļu dārzā koku ir maz, tās var mehāniski saspīst vai nolasīt spēcīgi invadētās lapas, un tad tās iznīcināt. Tomēr, lai šāda metode būtu efektīva, laputu invāzija jāpamana ļoti laicīgi, lai tās nebūtu paspējušas izplatīties pa visām lapām, tas nozīmē – ir vajadzīgs regulārs monitorings.

Jādama arī par derīgo kukaiņu, piemēram, zeltactiņu, mārīšu, ziedmušu, piesaistīšanu. To dara ar daudzveidīgu augu sēšanu rindstarpās, lai tiktu nodrošinātas vēlamās dzīvotnes. Bez augu aizsardzības līdzekļu lietotāja apliecības ir nopērkama nīma koka eļļa, tomēr šis līdzeklis jālieto laputu attīstības sākumā 1.–2. vecuma kāpuriem. Neapdomīgi lietojot profesionāliem paredzētos augu aizsardzības līdzekļus, var tikt panākts pretējs efekts – var samazināties dabisko ienaidnieku blīvums un ilgtermiņā veicināta

laputu izplatība, kā arī laputīm var veidoties rezistence, un šie līdzekļi var kļūt neefektīvi.

Ķiršu – madaru laputs ierobežošanas

Ķiršu – madaru laputs ierobežošanai kā alternatīvu ķīmiski sintezētajiem insekticīdiem var izmantot nātres (*Urtica spp.*). Darba šķidrums sagatavošana nav sarežģīta.

Svaigas (75g/l) vai kaltētas (15g/l) tīras nātru lapas iemērt dzeramajā ūdenī (pH 6–6,5). Labākai fermentācijai lapas pirms tam sasmalcināt. Nātru lapas ūdenī mērcē 3–4 dienas +20°C, apmais katru dienu. Pēc 3–4 dienām šķidrumu izfiltrē un atšķaida to ar piecām daļām ūdens, uzglabā noslēgtā, marķētā traukā, nogaidīšanas laiks ir septiņas dienas.

Profilaktiski smidzinājumi nav efektīvi, smidzina tikai laputīm parādotes. Vēl viena opcija laputu ierobežošanai ir dzīvot organismus saturošie augu aizsardzības līdzekļi. Āra apstākļos ķiršu – madaru laputīm var izmantot divpunktu mārītes. ▣

Informācija no www.vaad.gov.lv

Mainīts Lauksaimniecības datu centra sniegto pakalpojumu cenrādis

Valdība pēc Zemkopības ministrijas ierosinājuma pieņēma grozījumus Ministru kabineta 2013. gada 17. septembra noteikumos nr. 880 «Lauksaimniecības datu centra publisko maksas pakalpojumu cenrādis» ar mērķi aktualizēt un precizēt Lauksaimniecības datu centru (LDC) sniegto pakalpojumu veidus, mainīt sniegto pakalpojumu cenas un papildināt ar jauniem pakalpojumiem, tādējādi uzlabojot sniegto pakalpojumu kvalitāti un veicinot savstarpēju sadarbību LDC un tā klientu starpā.

Tā kā Latvijā ir palielinājušās pakalpojumu tiešās un netiešās izmaksas, izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem, ūri un nomu, pasta izdevumi, kā arī izdevumi par IT pakalpojumiem, datubāzes uzturēšanu un tās attīstību (nepieciešami ieguldījumi programmatūras attīstībā, papildinot tās ar jaunām programmām) kļuvuši ievērojami lielāki, noteikumos ir mainītas LDC sniegto pakalpojumu cenas.

Mainītas tādu pakalpojumu cenas kā mājas un istabas dzīvnieku reģistrācija, liellopu pasu un zirgu identifikācijas dokumentu sagatavošana, dokumentu nosūtīšana klientiem uz sūtījumu saņemšanas termināliem vai pa pastu u.c. (piemēram, turpmāk mājas un istabas dzīvnieku (suņi, kaķi, seski) reģistrācija maksās 7 eiro par vienu dzīvnieku). ▣

Pārtikas kviešu cena mēneša laikā pieaugusi par 2,4 %

Pārtikas kviešu cena šogad martā Latvijā bija par 2,4 % augstāka nekā pirms mēneša un par 15,4 % augstāka nekā to vidējā cena Latvijā pēdējos piecos gados, liecina Zemkopības ministrijas (ZM) Tirgus un tiešā atbalsta departamenta jaunākie dati.

2020. gada martā Latvijā pārtikas kvieši maksāja 190,4 eiro tonnā salīdzinājumā ar 185,9 eiro tonnā mēnesi iepriekš. Vienlaikus Latvijā pārtikas kviešu cena šogad martā bija par 4 % augstāka nekā cena 2019. gada martā un par 2,2 % augstāka nekā vidēji Eiropas Savienībā šogad martā, kur tie maksāja 186,2 eiro tonnā, ziņo LETA.

Savukārt lopbarības kvieši šogad martā Latvijā maksāja 162,9 eiro tonnā, kas ir 2,1 % kritums salīdzinājumā ar mēnesi iepriekš, kad lopbarības kviešu cena Latvijā bija 166,4 eiro tonnā.

Rapši Latvijā šogad martā maksāja 377,7 eiro tonnā. Tikmēr lopbarības mieži Latvijā šogad martā maksāja 134,6 eiro tonnā, pārtikas auzas maksāja 136,8 eiro tonnā, bet pārtikas rudzi – 128 eiro tonnā.

ZM norāda, ka Latvijā šogad ziemāji kopumā pārziemojuši labi, taču sausā un vēsā pavasara dēļ palēninājusies ziemāju labības attīstība. Latvijai tiek prognozēts ražas pieaugums 5–10 % robežās. ▣

Latvijā prognozē lielāku ogu ražu

Ogu raža šogad Latvijā varētu būt lielāka nekā pērn, aģentūrai LETA puda Latvijas Auglīkopju asociācijas valdes priekšsēdētāja Māra Rudzāte. Pēc viņas teiktā, šogad pietiekamā daudzumā ienāksies ļoti laba melleņu, zemeņu, dzērveņu un aveņu raža, kas varētu pārsniegt iepriekšējā gadā ievāktās ogu ražas apmēru (tāpat ir potenciāls arī labai augļu ražai).

Latvijas Auglīkopju asociācijas valdes priekšsēdētāja piebilda, ka arī ķiršu raža šogad varētu būt laba, ja vien salnas ziedēšanas laikā nebūs kaitējušas konkrētās saimniecībās.

Vienlaikus M. Rudzāte puda bažas, vai visu izaudzēto izdosies novākt labas ražas gadījumā. Ogu lasīšanu nav iespējams automatizēt, jo daudzas ogas nevar vākt ar kombainu. Tajā pašā laikā jau iepriekšējos gados ir saasinājies darbaspēka trūkums augļu un ogu nozarē, un tā būs liela problēma arī šogad. Arī ar bezdarbnieku piesaisti ogu lasīšanas darbiem nesekmējas, jo līdzšinējā pieredze liecina, ka šie cilvēki nevēlas darīt šo darbu neatkarīgi no samaksas. ▣

Ilustratīvs foto

Lappusi sagatavoja Lidija Kirillova.